

• • • • Naktuinbouw bewaakt en bevordert de kwaliteit en gezondheid van plantaardig teelmateriaal. Dit geldt voor groente-, bloemisterij- en boomkwekerijgewassen. Er zijn interne EU-standaarden voor zaaizaad en plantgoed. Naktuinbouw voert in opdracht van het ministerie van EL&I op dit vlak wettelijke taken uit, evenals taken in het verlengde daarvan. Dit betreft kwaliteits- en plantenpaspoortkeuringen en - sinds 2007 - fytosanitaire import-/exportinspecties. Daarnaast zijn er 'kwaliteit-plus-systemen', die tegemoet komen aan de extra eisen die steeds vaker door landen en door gebruikers aan teeltmateriaal worden gesteld. Ook assisteert Naktuinbouw in het buitenland, bijvoorbeeld bij het opzetten van kwekersrechtssystemen. Een interview met John van Ruiten, directeur, en Peter Lentjes, manager internationale projecten.

.....
 Links Peter Lentjes, manager internationale projecten,
 rechts John van Ruiten, directeur.

John van Ruiten (Naktuinbouw):

“We moeten toe naar productiesystemen waarbij het product al direct aan hoge eisen voldoet”

John van Ruiten, directeur Naktuinbouw: “Er bestaan veel verschillende keuringsprogramma's op basis van wettelijke keuringen die in Nederland en elders binnen de Europese Unie plaatsvinden. Alle materiaal dat in de handel wordt gebracht, moet voldoen aan minimum-eisen die EU-regelgeving daaraan stelt.

Wat blijkt nu in de praktijk? Veel landen in de wereld, maar ook afnemers van teelmateriaal, zeggen 'Ja, dat is mooi, die minimumnormen, maar ik ben geïnteresseerd in materiaal dat aan hogere kwaliteitseisen voldoet of waar nadere kwaliteitsspecificaties bij zijn'. Kortom, die nemen eigenlijk geen genoegen met het minimum. Men vraagt dan om 'kwaliteit-plus'.

Naktuinbouw biedt de sector programma's voor die extra certificering, de eerder genoemde kwaliteit-plus-systemen. Dat deden we aanvankelijk uitsluitend in Nederland. Maar ons bestuur heeft zo'n tien

jaar geleden bepaald, dat er geen reden is deze keuringen geografisch te beperken tot bedrijven die in Nederland werken of gevestigd zijn. Nederlandse bedrijven hebben immers wereldwijd productielocaties en van daaruit ook wereldwijde afzet van zaden/planten.

NAL-attest

Er zijn verschillende programma's per subsector: Keuringsprogramma's zoals Elite en Select Plant, en NAL heel specifiek voor de laboratoria van groentezaadbedrijven. Via auditing wordt bewaakt dat de gewenste aanvullende kwaliteits- en gezondheidsinformatie die wordt meegeleverd ook kan worden geborgd. Die informatie kan bijvoorbeeld gaan over de kiemkracht en/of de gezondheidstoestand van zaden, of bijvoorbeeld de identiteit en/of gezondheidsstatus van planten.

NAL-erkende en geaccepteerde toetsingen en beoordelingen die op partijen zaden worden gedaan, leiden ertoe dat een zogenoemd NAL-attest met de verlangde informatie kan worden bijgevoegd. Een laboratorium moet daarvoor wel een NAL zijn, dit staat voor Naktuinbouw Accredited Laboratory, en is dus een door ons gecertificeerd lab.

Het is denk ik wel aardig om te melden dat in Nederland recent een beoordeling is uitgevoerd door de plantenziektekundige dienst van Libanon. Hun conclusie was dat materiaal vanuit Nederland met een NAL-attest prima voldoet aan hun aanvullende eisen voor het binnenlaten van materiaal, zonder verder aanvullend onderzoek. Libanon is natuurlijk als regionale hub een belangrijk doorvoerland voor het gehele Midden-Oosten.”

Van Ruiten en Lentjes belichten hierna de internationale projecten van Naktuinbouw.

Verenigde Staten

Naktuinbouw werkt samen met de collega's van de plantenziektkundige dienst uit de Verenigde Staten bij het onderling meer vergelijkbaar maken van hun beide systemen, NAL en NSHS. Van Ruiten: "Wij hopen dat beide systemen bekend worden in bredere kring, allereerst in de beide landen, maar ook in derde landen. Als zij op een gegeven moment equivalent zouden zijn, kunnen de resultaten van labtests, keuringen en dergelijke niet alleen wederzijds gebruikt worden, maar ook in meer landen geaccepteerd worden."

'De acceptatie van kwekersrecht vergde in Nederland een generatie'

Wij proberen toe te werken naar een modulair programma, zoals de Amerikanen dit ook kennen. Ons programma is vrij sterk in deelname van het bedrijfsleven uit de sector aan controles op periodiek rondgezonden materiaal (zogenoemde ringtoetsen). Dat kennen ze in de VS weer niet.

Het Elite-systeem werkt op dezelfde manier: bedrijven kunnen hun materiaal uiteindelijk voorzien van een aanduiding dat het voldoet aan hogere eisen. Dit op basis van onder meer eigen kwaliteitsbeoordelingen, het kweken van materiaal onder beschermde omstandigheden, en het vermeerderen met een aantal controlestappen."

Australië

"Met Australië voeren wij op twee punten gesprekken rondom het NAL-systeem. Eén is onkruidzaden. In Australië is men erg bevreesd voor de komst van 'invasieve alien species'. Daar zijn dus eisen aan gesteld en Naktuinbouw probeert hiervoor een NAL-protocol voor laboratoria te ontwikkelen. We moeten nog wel definitief overeenstemming bereiken, maar het overleg is gaande."

Twee is de Aardappelspindelknolviroïde PSTVd, een lastige aardappelziekte, die ook in andere gewassen kan voorkomen, zoals tomaten en kan 'overspringen' tussen gewassen. Samen met de Australische autoriteiten zijn wij bezig de toetsing en bemonstering van partijen onder te brengen in een 'realistisch' protocol. Onze zorg is dat de Australiërs zoveel zaden uit een partij willen controleren dat export naar Australië

veel lastiger wordt. Overigens worden de onderhandelingen namens ons land gevoerd door de NVWA, maar leveren wij onze deskundige inbreng."

Azië

Veel internationale projecten van Naktuinbouw spelen zich af in Azië. Waarom specifiek daar? Peter Lentjes, manager internationale projecten: "Toen het kwekersrechtonderzoek zes jaar geleden aan ons is overgedragen door Wageningen UR, was er direct een flinke vraag en zijn we daar heel druk mee begonnen. In

het algemeen geven wij graag gehoor aan een verzoek om assistentie. Wat wel meespeelt, is het belang voor de Nederlandse sector. Of het een (potentieel) interessante markt is of kan worden, weegt mee in onze besluitvorming." Van Ruiten vult aan: "Kijk, landen zijn bezig om hun landbouw- en tuinbouwproductie omhoog te brengen. Tweede punt is het verbeteren van hun internationale exportpositie. Men ziet dat het Nederland goed is vergaan, horen over ons systeem voor kwekersrecht en met name ook hoe dat een impuls kan geven aan de ontwikkeling van nieuw materiaal. En willen dat vervolgens zelf ook."

Hij vervolgt: "Wij hebben dus in China geassisteerd bij het opzetten van een systeem voor kwekersrecht. Maar, bedenk wel: kwekersrecht is in Nederland in 1941 geïntroduceerd... en voordat het gevoel bij het merendeel van boeren en tuinders aanwezig was – vanuit een situatie dat het niet bestond – dat je eerst toestemming moet vragen en dat je er ook voor betaalt, kortom dat er voorwaarden zijn waaronder materiaal in het verkeer mag worden gebracht... Daar is in Nederland een generatie voor nodig geweest."

China heeft UPOV (versie 78) in 1999 ondertekend. Het is niet erg realistisch dat de tientallen miljoenen boeren en tuinders, met hun andere cultuur, en waarvan velen analfabeet zijn, snel zullen weten hoe dat werkt. Dat kost tijd. Maar er is een verschil tussen productie voor de lokale markt of grootschalige productie voor de wereldmarkt door grote Chinese bedrijven. Die laatste

weten echt wel hoe dit werkt. En handhaving van kwekersrecht zal natuurlijk als eerste moeten plaatsvinden bij die grotere productie-eenheden."

Lentjes: "China wil van 'Made in China' naar 'Invented in China'. Voor het ontwikkelen van hun sectoren en een goede 'return on investment' voor de veredelingsbedrijven is een goed systeem van kwekersrecht ook van belang. Als je bedenkt dat traditionele rijstrassen een opbrengst kennen van 3000 kilo/hectare en hybride rassen een tweemaal zo grote opbrengst... Er is voor China ook veel te verdienen aan export van sierteelt naar bijvoorbeeld Japan, Singapore, daarbij spelen rassen ook een rol. Ons project in China is nu afgelopen; als men verdere ondersteuning wenst, zal die op basis van (kostendekkende) inhuur plaatsvinden."

Naktuinbouw was en is betrokken bij soortgelijke projecten op het gebied van kwekersrecht in Indonesië, Vietnam en India.

Zorgpunt

"Wij horen vanuit de sector over non-tarifaire belemmeringen, bijvoorbeeld fytosanitaire eisen die behoorlijk omhoog gaan. Dat is niet onlogisch gezien de ziekten waar het om gaat. Het is een feit dat die eisen hoger zijn, dat is dus een 'fact of life'. Onze zorg is hoe komen we tot een modernisering van het denken, zodat we kunnen blijven waarmaken dat ons materiaal aan die eisen voldoet? Sommigen richten zich dan op export en import en op het controleren van elke partij. Maar het is juist ons aller uitdaging om systemen van productie te ontwikkelen waarbij het product bij voorbaat al aan de hoge eisen voldoet. We moeten, kortom, toe naar een systeembenadering."

Hans van der Lee